

Η πιθανή σύγκρουση Ισραήλ-Λιβάνου και οι νέες τακτικές μάχης ως παράγοντας επιρροής της εθνικής ασφάλειας της Ελλάδας και της περιφερειακής ασφάλειας

Μηνάς Λυριστής

Μέλος ΑΛΛΗΛΟΝ

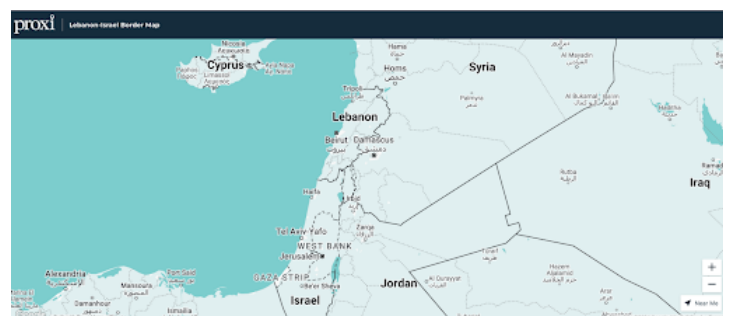
Υπ. Διδάκτωρ Διεθνούς Πολιτικής στη Μέση Ανατολή, Δόκιμος Έφεδρος Αξιωματικός (ΠΖ)

[Minas Lyristis | LinkedIn](#)

Περίληψη

Η πιθανότητα πολέμου μεταξύ Ισραήλ και Χεζμπολάχ αυξάνεται, με τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη (UAVs) να παίζουν κρίσιμο ρόλο. Το Ισραήλ έχει ενισχύσει τις δυνάμεις του στα βόρεια σύνορα, ενώ η Χεζμπολάχ έχει βελτιώσει σημαντικά τις δυνατότητες της στα UAVs, επιτρέποντας της να επιτηρεί και να στοχεύει βαθιά εντός της ισραηλινής επικράτειας. Αν και οι δυνατότητες της παραμένουν περιορισμένες σε σύγκριση με το Ισραήλ, η Χεζμπολάχ δείχνει ότι τα UAVs θα είναι κεντρικά σε μια πιθανή σύγκρουση, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για προσαρμογή στις νέες τεχνολογικές συνθήκες.

Έπειτα από το πρόσφατο κύμα επιβεβαιωμένων και μη δολοφονιών και χτυπημάτων στη Βηρυτό, την Τεχεράνη και το Χαν Γιουνίς, η πιθανότητα ενός τρίτου πολέμου μεταξύ Ισραήλ και Χεζμπολάχ έχει αυξηθεί αισθητά. Σε μία τέτοια περίπτωση οι δύο αντίπαλοι αναμένεται να αναπτύξουν εκτενώς μη επανδρωμένα αεροσκάφη, διαφόρων τύπων με σκοπό την υπεροχή σε αναγνώριση, επιθετικές ενέργειες ή αντεπιθέσεις. Το σενάριο «ειρήνης μέσω της τρομοκρατίας», όπου η συμβατική αποτροπή θα απέτρεπε ή θα ανέβαλε το ξέσπασμα ενός πολέμου πλήρους κλίμακας ήταν το προηγούμενο διάστημα το κυρίαρχο αφήγημα. Τότε, η στάση του Ισραήλ κατά μήκος των λιβανικών συνόρων ήταν κυρίως αμυντική. Ωστόσο, η στάση του Τελ Αβίβ μετατράπηκε γρήγορα σε επιθετική.

Εικόνα 1: Χάρτης της ευρύτερης περιοχής του πολέμου στη Γάζα
Πηγή: https://map.proxi.co/r/wt-kxaUyqy7x9v_j0bc9

Αυτή η επιθετική στάση ενισχύθηκε από την αναδιάταξη μονάδων από τη Γάζα, συμπεριλαμβανομένων ταξιαρχιών από την 36η τακτική μεραρχία της Βόρειας Διοίκησης. Πρόκειται για την ίδια μεραρχία που προηγουμένως διχοτόμησε τη Γάζα σε βόρειο και νότιο τμήμα, πολεμώντας προς τη Μεσόγειο για τη δημιουργία του διαδρόμου Netzarim. Επιπλέον, ταξιαρχίες από την επίλεκτη 98η Μεραρχία Αλεξιπτωτιστών και την 146η Εφεδρική Μεραρχία έχουν μεταφερθεί ή τοποθετηθεί εκ νέου στο βορρά. Η σημερινή μάχη δύναμη των τριών μεραρχιών –12 ταξιαρχίες– είναι περίπου διπλάσια από το μέγεθος της δύναμης εισβολής του Ισραήλ τον Ιούλιο του 2006. Τον Αύγουστο του 2024, μόνο μερικές από τις ταξιαρχίες εφόδου αυτών των μεραρχιών αναφέρονταν ότι βρίσκονταν στις θέσεις τους. Παρ' όλα αυτά, για να αποφευχθούν οι πανωλεθρίες του πολέμου του 2006 [1] και για να εκδιωχθούν με επιτυχία οι επίμονες μονάδες της Χεζμπολάχ πάνω από τον ποταμό Λιτάνι προς τα βόρεια, ο ισραηλινός στρατός θα χρειαστεί σημαντικό πρόσθετο ανθρώπινο δυναμικό.

Προκειμένου να υπονομεύσει αποτελεσματικά τους επιχειρησιακούς στόχους του ισραηλινού στρατού, η Χεζμπολάχ είναι πιθανό να εντείλει τον πόλεμο με μη επανδρωμένα αεροσκάφη και να χρησιμοποιήσει διάφορους τύπους UAVs –συμπεριλαμβανομένων των σταθερών πτερυγίων, των multi-rotor UAVs, των περιπλανώμενων πυρομαχικών και των first-person-view αναγνωρίσεως UAVs– ως πολλαπλασιαστές ισχύος εναντίον των ανώτερων ισραηλινών δυνάμεων.

Τον Ιούλιο του 2006, η Χεζμπολάχ κατόρθωσε να υποκλέψει και να αποκρυπτογραφήσει τις βιντεοσκοπήσεις και τις επικοινωνίες των ισραηλινών μη επανδρωμένων αεροσκαφών χρησιμοποιώντας έναν συνδυασμό τεχνικών ηλεκτρονικού πολέμου, κατασκοπείας σημάτων και επίγειων υποκλοπών. Η διείσδυση αυτή τους επέτρεψε να αποκτήσουν πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο για τα επιχειρησιακά σχέδια και τις κινήσεις των μονάδων του ισραηλινού στρατού στο νότιο Λίβανο. Η Χεζμπολάχ δεν διέκοψε τις μεταδόσεις πληροφοριών των ισραηλινών κατασκοπευτικών αεροσκαφών. Αντ' αυτού, οι μονάδες της κατασκόπευαν τους «ιπτάμενους κατασκόπους» - τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη επιτήρησης του ισραηλινού στρατού. Εντοπίζοντας τις στοχευμένες τοποθεσίες, οι μονάδες μάχης της Χεζμπολάχ προετοίμαζαν ενέδρες για τις μονάδες εφόδου του ισραηλινού στρατού.

Οι μαχητές της Χεζμπολάχ ναρκοθέτησαν και παγίδευσαν ορισμένες από τις στοχευμένες τοποθεσίες, ενώ οι ομάδες αντιαρματιστών της οργάνωσης ήταν έτοιμες τόσο με αντιαρματικούς κατευθυνόμενους πυραύλους όσο και με μη κατευθυνόμενους πυραύλους. Όλες αυτές οι προετοιμασίες βασίστηκαν σε κινήσεις σε πραγματικό χρόνο που φαινόταν στις μεταδόσεις των μη επανδρωμένων αεροσκαφών. Επιπλέον, η Χεζμπολάχ επανατοποθέτησε τις δυνάμεις της με σκοπό την μεγαλύτερη αντοχή στις ισραηλινές επιθέσεις, με αποτέλεσμα την αύξηση της ανθεκτικότητας της. Επιπλέον, αναδιοργάνωσε τα έμμεσα πυρά της, όπως το πυραυλικό πυροβολικό και τους όλμους, για μεγαλύτερη ακρίβεια γνωρίζοντας τις θέσεις και τις κινήσεις των μονάδων του ισραηλινού στρατού. Συνολικά, το 2006, η Χεζμπολάχ εκτέλεσε μια επιχείρηση άξια ακαδημαϊκής μελέτης που αφαίμαξε τον ισραηλινό στρατό κυρίως εξαιτίας των θανατηφόρων ενεδρών

που υλοποίησε.

Εικόνα 2: Κυριότερα μη επανδρωμένα αεροσκάφη της Χεζμπολάχ

Πηγή: <https://jinsa.org/wp-content/uploads/2024/07/Hezbollahs-New-Drone-Threats-to-Israel-7-2-24-5.pdf>

Η σημερινή Χεζμπολάχ δεν είναι η ίδια δύναμη του 2006. Οι σύγχρονες στρατιωτικές δυνατότητες της οργάνωσης είναι ανώτερες από τη συντριπτική πλειοψηφία των μη κρατικών δυνάμεων και από τις χερσαίες δυνάμεις αρκετών μικρών κρατών. Οι χερσαίες δυνάμεις εξακολουθούν να διαδραματίζουν κυρίαρχο ρόλο στις στρατιωτικές δυνατότητες της Χεζμπολάχ. Περιλαμβάνουν διάφορους τύπους πεζικού, ειδικές δυνάμεις, τεθωρακισμένα, πυροβολικό και επίγεια αεράμυνα. Η επιχειρησιακή ετοιμότητα της Χεζμπολάχ αναδείχθηκε ακόμη περισσότερο από τις ομάδες πεζικού κατά τεθωρακισμένων το 2006. Αυτές οι ομάδες προκάλεσαν το μεγαλύτερο ποσοστό των ισραηλινών θανάτων στο Λίβανο σε σύγκριση με άλλες μονάδες και κλάδους, συμπεριλαμβανομένων των πυραύλων και όλμων, των αυτοσχέδιων εκρηκτικών μηχανισμών, των ελεύθερων σκοπευτών, ακόμη και σε σύγκριση με τα ισραηλινά φίλια πυρά, τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα περίπου το 12% των θανάτων του ισραηλινού στρατού.

Η οργάνωση είναι επίσης ικανή στον ηλεκτρονικό πόλεμο, τον κυβερνοχώρο και τους τομείς των πληροφοριών, αλλά είναι αδύναμη ως ναυτική δύναμη. Οι ικανότητες της στις εναέριες επιχειρήσεις εξελίσσονται σταθερά, αλλά με συμβατικό τρόπο. Το 2006, τα έμμεσα πυρά από ρουκέτες και πυραύλους οδήγησαν σε περισσότερες απώλειες αμάχων στο Ισραήλ από ό,τι στρατιωτικές απώλειες στο Λίβανο, κυρίως λόγω έλλειψης ακρίβειας όσον αφορά την προσβολή των στόχων. Το 2024 το επίπεδο ακρίβειας (καθώς και οι εμβέλειες και τα ωφέλιμα φορτία) έχει αλλάξει σημαντικά. Αυτό οφείλεται εν μέρει στην μη επανδρωμένη αεροπορία της Χεζμπολάχ. Αν και η Χεζμπολάχ είχε ιστορικό βασικής χρήσης UAV ακόμη και πριν από τον πόλεμο του 2006, η οργάνωση έχει επιδείξει μια σχετικά νέα ικανότητα το 2024: μπορεί να «βλέπει» βαθιά μέσα στο Ισραήλ. Το «βλέπει» στη στρατιωτική ορολογία μεταφράζεται σε «πληροφορίες, επιτήρηση και αναγνώριση» (Intelligence, Surveillance, Reconnaissance, ISR).

Η Χεζμπολάχ εκτέλεσε με επιτυχία πολλαπλές παραβιάσεις του εναέριου χώρου, όπου στρατιωτικού επιπέδου UAV διείσδυσαν

βαθιά στον ισραηλινό εναέριο χώρο για να συλλέξουν πληροφορίες και να εκτελέσουν επιχειρήσεις επιτήρησης και αναγνώρισης [2]. Οι στοχοποιημένες τοποθεσίες περιελάμβαναν την καλά αμυνόμενη αεροπορική βάση Ramat David [3] και μια ισραηλινή ναυτική βάση στη Χάιφα, καθώς και αρκετά πολεμικά πλοία και υποδομές της μονάδας υποβρυχίων του ισραηλινού πολεμικού ναυτικού, Shayetet 7 [4]. Οι επιχειρήσεις αυτές κατέδειξαν την ικανότητα της Χεζμπολάχ να διεξάγει εξ αποστάσεως επιτήρηση πάνω από ισραηλινές αεροπορικές και ναυτικές βάσεις, καθώς και αστικά κέντρα, ή –όταν ξεσπάσει πόλεμος– αυτά τα UAVs να είναι σε θέση να διαβιβάσουν πιθανότατα τις συντεταγμένες της θέσης των στόχων τους σε συστοιχίες πυραύλων, μονάδες πυραύλων, UAV μάχης και/ή πυρομαχικά διασποράς (drones μονής κατεύθυνσης ή «αυτοκτονίας») για πλήγματα ακριβείας.

Κατά κάποιον τρόπο, αυτό μιμείται τις ενέργειες των ρωσικών UAV ISR Orlan-10 και των πυρομαχικών διασποράς Lancet στην Ουκρανία. Ο συντονισμός μεταξύ των ρωσικών UAV ISR και των UAV μάχης και των πυραυλικών μονάδων της Ρωσίας μάλλον είχε ως αποτέλεσμα την καταστροφή δύο συστοιχιών εκτοξευτών Patriot της Ουκρανίας –ένα από τα πιο ικανά και ακριβότερα συστήματα αεράμυνας στον κόσμο– από τις ρωσικές δυνάμεις κατοχής στην Ουκρανία [5].

Κατά έναν ειρωνικό τρόπο, η Χεζμπολάχ μπορεί να ακολουθεί ένα παλιό αγγλοαμερικανικό στρατιωτικό ρητό: «Αν μπορεί να φανεί, μπορεί να χτυπηθεί. Αν μπορεί να χτυπηθεί, μπορεί να σκοτωθεί». Το πρόβλημα της Χεζμπολάχ με το τυφλό πυραυλικό πυροβολικό και τα ανακριβή έμμεσα πυρά εξαλείφεται εν μέρει λόγω των UAV. Η οργάνωση πραγματοποίησε απομακρυσμένα πλήγματα βαθιά μέσα στο Ισραήλ, πιο πρόσφατα τον Αύγουστο του 2024 [6]. Πολλαπλά μη επανδρωμένα αεροσκάφη κατάφεραν να διεισδύσουν στο βόρειο Ισραήλ, με αποτέλεσμα τον τραυματισμό ισραηλινών στρατιωτών και αμάχων. Οι επιθέσεις υπογράμμισαν τη διττή χρήση του στόλου μη επανδρωμένων αεροσκαφών της Χεζμπολάχ τόσο για επιχειρήσεις επιτήρησης όσο και για επιχειρήσεις κρούσης.

Εικόνα 3: Κυριότερα μη επανδρωμένα αεροσκάφη του Ισραήλ.

Πηγή: <https://drones.rusi.org/countries/israel/>

να συζητούνται έντονα μεταξύ των στρατιωτικών εμπειρογνομώνων και των ειδικών σε θέματα ασφάλειας. Παρόλα αυτά, τόσο για τη Χεζμπολάχ όσο και για τον ισραηλινό στρατό, τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη θα ασκήσουν σημαντικό ρόλο και πιθανώς επιχειρησιακές επιπτώσεις στην πιθανή σύγκρουση. Πάντως, παρότι τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη –ανεξάρτητα από τους τύπους τους– δεν αποτελούν στρατηγική κατηγορία οπλικών συστημάτων και έτσι είναι απίθανο να κρίνουν την έκβαση του πολέμου. Ακόμη και στο επιχειρησιακό επίπεδο του πολέμου, η Χεζμπολάχ αντιμετωπίζει προκλήσεις στην ανάπτυξη, διάθρωση και χρήση της μη επανδρωμένης αεροπορικής της δύναμης.

Επί του παρόντος, η οργάνωση δεν μπορεί να παρατάξει και να διατηρήσει τα μεγάλα σμήνη UAV που είναι απαραίτητα για την επίτευξη αεροπορικής υπεροχής κάτω από τα 3.000 πόδια και επομένως να πραγματοποιήσει σημαντικές αεροπορικές επιθέσεις. Με τα σμήνη UAV, η Χεζμπολάχ θα μπορούσε να αντιμετωπίσει τις παρεμβολές συχνότητας, τον ηλεκτρονικό πόλεμο και τις προηγμένες ηλεκτρονικές επιθέσεις του Ισραήλ. Χωρίς τα σμήνη UAV και τα πλεονεκτήματά τους, η αποτελεσματικότητα της Χεζμπολάχ στον εναέριο τομέα μπορεί να παραμείνει περιορισμένη, ιδίως σε σύγκριση με τις αντιαρματικές ομάδες πεζικού της ή ακόμη και με το μη κατευθυνόμενο πυραυλικό πυροβολικό της. Αυτό ισχύει ακόμη και με την ανάπτυξη στρατιωτικών πυρομαχικών διασποράς όταν η οργάνωση επιχειρεί σε μικρούς αριθμούς.

Παρ' όλα αυτά, οι δυνατότητες της Χεζμπολάχ στα UAV εξελίσσονται. Επί του παρόντος, τα UAV έχουν ήδη παράσχει στη Χεζμπολάχ πρωτοφανείς δυνατότητες αθόρυβης αναγνώρισης, ανώτερες από αυτές του Ισραήλ και ενισχυμένη αδιάλειπτη στόχευση ακριβείας. Αυτό αντιπροσωπεύει μια αξιοσημείωτη πρόοδο, η οποία θεωρούνταν αδύνατη μόλις πριν από μερικές δεκαετίες. Η εξέλιξη του πολέμου με μη επανδρωμένα αεροσκάφη είναι συνεχής και απέχει πολύ από το να τελειώσει. Καθώς η Χεζμπολάχ συνεχίζει να βελτιώνει και να επεκτείνει το οπλοστάσιό της με UAV, αυτά τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη θα μπορούσαν να γίνουν μια υπολογίσιμη δύναμη στον εναέριο χώρο.

Ως εκ τούτου, δεδομένων των παραπάνω, είναι πιθανό να βρισκόμαστε προ των πυλών μιας αλλαγής δόγματος όσον αφορά τις μάχες αέρος-εδάφους στον σύγχρονο πόλεμο, μία εξέλιξη που η χώρα μας οφείλει να λάβει πολύ σοβαρά υπόψη προκειμένου να μην την προλάβουν οι εξελίξεις. Η χρήση UAVs κατά τη διεξαγωγή στρατιωτικών επιχειρήσεων αυξάνει κατακόρυφα όχι μόνο τα ποσοστά επιτυχίας προσβολής εχθρικών στόχων, αλλά και –μέσω της παροχής πληροφοριών– την επιβιωσιμότητα των φίλιων μέσω αυξάνοντας την ανθεκτικότητα αυτών. Μέσω επομένως της ενίσχυσης της στρατιωτικής ασφάλειας, ενισχύεται και η εθνική ασφάλεια. Σε περιφερειακό δε επίπεδο η εν λόγω αλλαγή ενδέχεται να συμβάλει στην ευκολότερη εμπλοκή λοιπών δρώντων, καθώς μειώνει κατά πολύ τόσο το οικονομικό όσο και το πολιτικό (μηδενικές απώλειες προσωπικού) κόστος, με αποτέλεσμα η περιφερειακή ασφάλεια να απειλείται πολύ περισσότερο σε σχέση με το παρελθόν.

Σε γενικές γραμμές, οι επιπτώσεις των UAV στον πόλεμο εξακολουθούν

Βιβλιογραφία

[1] Cordesman, Anthony H., George Sullivan, and William D. Sullivan. "Lessons of the 2006 Israeli-Hezbollah War." CSIS. <https://www.csis.org/analysis/lessons-2006-israeli-hezbollah-war>.

[2] HOROVITZ, DAVID. "Waiting for the Drones and the Missiles, at the Opening of a Regional Conflict | The Times of Israel." The Times of Israel, 14 Απριλίου 2024. <https://www.timesofisrael.com/waiting-for-the-rockets-at-the-opening-of-a-regional-conflict/>.

[3] FABIAN, EMANUEL. "Hezbollah Publishes Drone Footage of Ramat David Airbase in North | The Times of Israel." The Times of Israel, 24 Ιουλίου 2024. <https://www.timesofisrael.com/hezbollah-publishes-drone-footage-of-ramat-david-airbase-in-north/>.

[4] FABIAN, EMANUEL. "In Open Threat, Hezbollah Publishes Drone Footage of Sites in Northern Israel | The Times of Israel." The Times of Israel, 18 Ιουνίου 2024. <https://www.timesofisrael.com/in-open-threat-hezbollah-publishes-drone-footage-of-sites-in-northern-israel/>.

[5] "Russia Claims Strikes on Two Ukrainian Patriot Systems That Kyiv Says Were Decoys | Reuters." Reuters, 7 Ιουλίου 2024. <https://www.reuters.com/world/europe/russian-iskanders-destroy-two-patriot-launchers-ukraine-russian-agencies-report-2024-07-07/>.

[6] FABIAN, EMANUEL. "Two IDF Soldiers Moderately Wounded in Hezbollah Drone Attack on North | The Times of Israel." The Times of Israel, 5 Αυγούστου 2024. <https://www.timesofisrael.com/two-idf-soldiers-moderately-wounded-in-hezbollah-drone-attack-on-north/>.

